

FRITHJOF II

FRITHJOF'S
VENNER

Vårens medlemsnummer
nr. 1/2010

MEDLEMSBLAD FOR
FRITHJOF S VENNER

Redaksjonen:
Fredrik Lange-
Nielsen
Vigdis Mette Amlie
Brit Lehne

Bladets adresse
Frithjofs Venner Post-
boks 134 Sentrum
3251 Larvik

Bankgiro.
2510 14 79032

Venneforeningen:
Leder
Linda Augland,
Sletteveien 3b,
3292 Larvik

Web- adresse
www.frithjof.no

Sats/layout,
trykking
Print Konsult,
Boks 80
3162 Andebu

Takk til alle bidragsy-
tere. Ideer til stoff og
bilder er velkommen

Forsidebilde:
Jeppe Jul Nielsen
til rors
i Stavanger

Jubileumsboka «Losskøyta Frithjof - 100 år med Losing og Lystseilas»

Vil du glede en båtentusiast, henvend
deg til:

Krohn Johansen Forlag
Treschowsgt. 3A
3256 Larvik - Tlf. 33 11 18 04

Pris: kr. 100,-
*Ekspedisjonsgebyr
og porto kommer i tillegg.*

Innhold

Lederens hjørne	4
Stiftelsens formann har ordet	6
Årsberetning Frithjofs Venner	8
Vals på Mysingen	11
Grasrotandelen	12
Vårpuss 2010	13
Gjensyn med Ole – via København og Kongo	14
Seilsesongen 2010	18
Seilingsplan 2010	20
Redningsskøyte 14 ”Stavanger” Jul Nielsen, Lillerut og Jeppe tar over	23
Jeppe Jul Nielsen i Colin Archers kjølvann	27
Nordisk seilas	32
Jaktene i Skottebrygga, del 3	34

92 45 19 82
www.losnegard.com

Lederens hjørne

Kjære alle Frithjofvenner!

Velkommen til en ny sesong med seiling og levende kystkultur!

Akkurat nå ligger båten regntung på land på Kanalkaia, og hun lengter nok til det salte der hun står blant kraner og containere. Men om ikke lenge skal hun ut igjen, og da er plutselig alt greit igjen. Vårpussen er så vidt i gang, og vi håper å ha båten klar til begynnelsen av mai. Det er mange timer med dugnad foran oss for å få Frithjof så fin som hun skal være.

I år er første år helt uten charter, og vi er mange i tenkeboksen for å finne andre inntektskilder. Sponsorstøtte er en mulig kilde men vi har ingen konkrete bortsett fra Jotun som sponser oss med alt av malingsprodukter.

Under medlemskontingenten i fjor spurte vi pent medlemmer om de ville gi en ekstra liten gave til båten, og det kom inn fan-

tastiske 11.250 kroner! Pengene er gått til reparasjon av hyttetaket på Risør trebåtbyggeri, så hver krone er benyttet uavkortet til båten. Tusen takk igjen til alle som var med og bidro.

Igjen vil jeg oppfordre alle medlemmer til å gi sin tippeandel (Grasrotandel) til Frithjof. Dette koster ikke spilleren noe og hjelper oss veldig. Vi har nå ca 8 Grasrotandelgivere og fikk inn ca 1000 kroner på dette. Bli med å bidra!!

Denne sesongens seilingsplan har vi forsøkt å legge opp til et variert program som vi håper favner mange nye og gamle medlemmer. Det blir selvfølgelig Svennerturer (følg med på oppslagstavla på Skottebrygga), Nordisk seilas, vi skal på Pinsetur til fartøyvernsenteret Isegran i Fredrikstad, seile regatta med Seilskøyteklubben Colin Archer i Moss, selvsagt Risør trebåtfestival, Svennerregatta og mer til. Se seilingsplan midt i bladet (til å nappe ut og vise til andre...)

Hvis det er en tur du savner, eller et sted dere kunne tenke dere å seile med Frithjof, ta kontakt med styret i venneforeningen så skal vi forsøke å ordne tur til dere medlemmene.

Til slutt vil jeg takke alle som er med å hjelper til på alle mulige måter, uten dere alle hadde det ikke vært mulig, alle gjør et flott stykke arbe`

God sommer og ses på vannet!

Linda Augland

Ken Aarsten Transport AS Kranbil

Utleie/salg av lagercontainere
Transport/kranbiler
Tlf. 41 60 70 80
www.derdubor.noken_aarsten

Panasonic varmepumper

MH *montering*

Mads H. Larsen

Mobil 979 89 247
mhl-mont@online.no

Kjære Frithjof venner!

Etter en tøff overvintring i Skottebrygga forberedes nå en ny og spennende sesong med båten.

Stiftelsen er takknemlig for at Erling Augland har påtatt seg å være driftsansvarlig for denne sesongen og vi ønsker han lykke til med jobben.

Det er blitt stilt spørsmål om Stiftelsens funksjon i relasjon til Frithjofs Venner og vise versa som kort kan oppsummeres slik.

Stiftelsen losskøyta Frithjof II er opprettet som en juridisk enhet med en grunnkapital ved etableringen som var, og fortsatt er, på kr.230.500 (båtenes tekniske verdi).

Stiftelsens formål skal ivaretas av et valgt styre med representanter fra forskjellige organisasjoner, normalt kalt representantskapet.

For vårt tilfelle består representantskapet av Larvik Sjøfartsmuseum, Frithjofs Venner, Vestfold Fylkesmuseum og Kystlaget Fredriksvern.

Representantskapet velger sine representanter til styret i stiftelsen med antall representanter som er nedfelt i vedtektene.

6 Representantskapsorganisasjonene har ingen økonomiske forpliktelser mot Stiftelsen

losskøyta Frithjof II utover de avtaler som eventuelt opprettes om særskilt bruk av båten.

Stiftelsen, som en juridisk, enhet gis flere muligheter til å søke offentlig støtte enn en ikke juridisk enhet.

Styret i Stiftelsen har som hovedoppgave å bevare båten i historisk perspektiv og søke etter midler til vedlikehold og utbedring av båten.

Likeledes skal styret påse og kontrollere at de bestemmelser som er nedfelt omkring bruk av båten etterleveres. Til å følge opp denne oppgaven er en driftsansvarlig person utnevnt av Stiftelsens styre.

Frithjofs Venner er opprettet med formål å drifte båten etter de retningslinjer og rammer som Stiftelsen har fastlagt, og har i prinsippet inngått en leieavtale for bruk av båten til alle seilerinteressertes beste.

Den årlige "leien" av båten fra Frithjofs Venner går uavkortet til vedlikehold og påkostninger på båten.

Den frivillige dugnad av Frithjofs Venner, med oppussing av båten, er med på å holde den "årlige leien" på et rimelig og overkommelig nivå samtidig som vi håper at dette frivillighetsarbeide styrker vennskapen i

venneforeningen og gir et innblikk i godt gammelt håndverk.

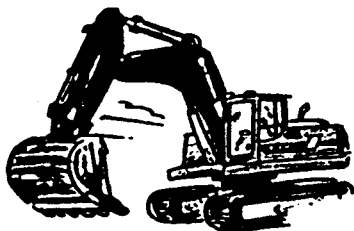
Det er flott at båten brukes, og det er flott at den er synlig og representativ i seilaser og ved landligge.

Vi ønsker alle Frithjof's Venner en god seilas og mange fine opplevelser med båten denne sesongen også!

*Seilerhilsen fra Stiftelsen
løsskøyta Frithjof II
Einar A. Andersen*

ADVOKATFIRMAET
BREKKE & Co.
DA

Telefon 33 18 52 00
Torvet 11, 3256 LARVIK

Gjelder det:

- **Gravearbeider**
- **Sprengning**
- **Planering**
- **Masseflytting**

Ring 33 12 52 77

INGENIØR OG ENTREPRENØRFORR.

H.&K. SANDNES AS

HEGDAL, 3261 LARVIK

Årsberetning for Frithjofs Venner 2009

Styret i Frithjofs Venner har hatt følgende sammensetning i 2009:

Leder:	Linda Nilsen Augland
Nestleder:	Frode Walderhaug
Kasserer:	Hans Petter Skontorp
Sekretær:	Ronald Nilsen
Styremedlem:	Fredrik Lange-Nielsen
Styremedlem:	Bjørn Molvig
1.varamedlem:	Vigdis Mette Amlie
2.varamedlem:	Per Kristian Eidsjeld
3.varamedlem:	Henning Eliassen

Andre sentral funksjoner:

Dugnadsansvarlig:	Fredrik Lange-Nielsen
Seilingsansvarlig:	Erling Augland
Materiell/rekvisittansvarlig:	Vigdis Mette Amlie
Redaktør medlemsblad:	Fredrik Lange-Nielsen
Web-ansvarlig:	Erling Augland
PR-gruppe ansvarlig:	Vigdis Mette Amlie
Representant i styret for Stiftelsen Losskøyta Frithjof II:	Einar A. Andersen og Erling Augland

Generelt

Styret har avholdt 8 styremøter, to pakkemøter for utsendelse av medlemsblader, ett seilingsmøte med seilingsansvarlig og skipper.

Det er avholdt et felles møte mellom Stiftelsen Losskøyta Frithjof II og Frithjofs Venner. Videre har leder av Stiftelsen deltatt på styremøtene i Frithjofs Venner.

Det ble arrangert et juletreff med middag for styret og aktive medlemmer.

Det er ikke avholdt medlemsmøter i denne styreperioden.

Medlemsoversikt

Antall medlemskap pr. 31.12.09 er 265. Av disse har 183 betalt medlemskapet. Av de som har betalt er det 30 familiemedlemskap. Medlemmer som ikke har betalt medlemskontingent vil bli kontaktet av styret for å høre om de fortsatt ønsker å være medlemmer.

Medlemsbladet

Bladet har kommet ut med 2 nummer i 2009. Redaksjonen har bestått av Fredrik Lange-Nielsen, Vigdis Amlie og Brit Lehne.

Dugnad

Det har vært gjennomført dugnad på mandager. Det har vært et mål å skape møtested for Frithjofs venner på mandager, hele året gjennom. I vinter har fokuset vært innvendig oppgradering til en bedre standard med tanke på turbruk. Opptak av skøyta skjedd før påske, slik at den ble satt ut igjen til påske. Vi ønsket å være synlig påskedagene i Skotta med oppussing og aktivitet på Frithjof.

Det er blitt utarbeidet en handlingsplan som styret har vedtatt med oversikt over oppgaver som skal utføres og tidspunkt, fordeling av ansvarspersoner, og dugnadsansvarlig har ringt til medlemmer for å høre om og eventuelt når de kan møte til dugnad.

Reparasjon

Også i år (høst 2009) har Frithjof II vært i Risør til reparasjon. Denne gangen var det hytta / hyttetaket og masta som måtte repareres. Selv om masta skal byttes ut, så var denne reparasjonen nødvendig. Men det betyr også at treet som er valgt til ny mast får ett års lengre tørketid, noe som er bra.

Masteprosjektet

Mastegruppa består av Hans Petter Skontorp, Per Kristian Eidspjeld, Bjørn Molvig og Linda Nilsen Augland. Mastegruppa har med bistand fra Fritzøe Skoger valgt ut treet som skal bli vår neste mast og ringbarket det.

Skipper utvalget

Styret har bedt om at skipperutvalget blir aktivisert og fremmer forslag til stiftelsen om godkjenning av nye kandidater. Skipperutvalget består av Bjørn Molvig og Hans Petter Skontorp.

Skottebrygga/Indre Havn

Fredrik Lange-Nielsen og Einar A. Andersen har deltatt i møter om utvikling av Indre Havn og Skottebrygga.

Seilsesongen 2009

2009 var vår siste sesong hvor vi hadde passasjersertifikat. Passasjersertifikatet ble før sesongstart 2008 redusert til 12 passasjerer. Det har generelt sett vært liten etterspørsel etter turer. Våre faste gjester fra Stiftelsen Signo i Andebu har stått for 6 av 10 charterturer.

Vi har kjørt kulturskrinet for skolene i år, vi har gjennomført seilkurs, vi seilte noen timer med "oppvisning" på havna i Stavern under åpning av Glade Dager, og vi gjennomførte 4 sjørøverturer for barn dagen etter.

Årets sesong i tall ser slik ut sammenlignet med de siste tre årene:

	2009	2008	2007	2006
Turer for medlemmer	17	21	32	14
Charterturer	10	5	10	12
Seilkurs	4	4	4	0
Åpne turer Svenner	2	2	2	1
Kulturskrinet Larvik Kommune	8	0	20	20
Sponsor/andre utbetalte oppdrag	5	2	5	0
Anne utleie (døgn)	0	4	0	0

Gjennomførte medlemsturer / aktiviteter:

Vi har også i år merket en noe laber interesse for deltakelse på våre medlemsturer.

- 14. mai satte vi los på Kystverkets gamle båt "Gamle Øksøy".
- St. Hans arrangement på fjorden/Tollerodden.
- Nordisk Seilas
- Colin Archer dager Skottebrygga/Tollerodden
- Risør Trebåtfestival

Historisk/musealt

Museumseffektene står fortsatt på Hvasser.

PR Gruppa

Det har vært forsøkt å komme i gang med en PR-gruppe igjen. Vigdis Mette Amlie har vært kontaktansvarlig. Gruppa hadde en god start under arrangementet med Gamle Øksøy den 14.mai og i forbindelse med

Forts. side 10

åpningen av Glade dager i Stavern. Siden har det vært litt ”tungt”, men pr-gruppa har hatt flere møter og en del tanker og ideer har vært drøftet.

Medlemsfest

Vi har hatt 1 medlemsfest i 2009, som var 25 års jubileumsfest for Frithjofs Venner.

Grassrotandel

I 2009 har det blitt mulig å gi 5 % av det du spiller for via Norsk Tipping til ”Losskøyta Frithjof II”. Foreløpig har 8 personer registrert seg og Stiftelsen har mottatt ca kr.1.000,- i 2009. Det er et mål at flere medlemmer registrerer seg i 2010.

Frivillig bidrag

I forbindelse med utsendingen av medlemskontingenten for 2009 ble det oppfordret til frivillig bidrag. Dette innbrakte kr. 11.250,-. Styret har vedtatt at disse pengene skal gå til restaurering av Frithjof.

Frithjofs internett side

Erling Augland har stått ansvarlig for vår internettside www.frithof.no. Vår internettside

side har vært kontinuerlig oppdatert med ny informasjon og bilder fra de siste aktivitetene.

Svenner, Stavernsodden fyr og Orlogsbriggen Fredriksværn

Foreningen er støttespiller i disse prosjektene.

Tollerodden

Vi er representert i Stiftelsen Tolleodden ved Hans Petter Skontorp.

Utfordringer fremover

De største utfordringene fremover er å få rekruttert nye og yngre medlemmer som kan overta arbeidet. Strengt krav fra sjøfartsmyndighetene angående sertifisering av båt og besetning mht chartervirksomhet, har medført at Stiftelsen har besluttet ikke å fortsette med chartervirksomhet f.o.m. 2010. Dette gir oss nye utfordringer mht økonomi og drift.

Styret i Frithjofs Venner:

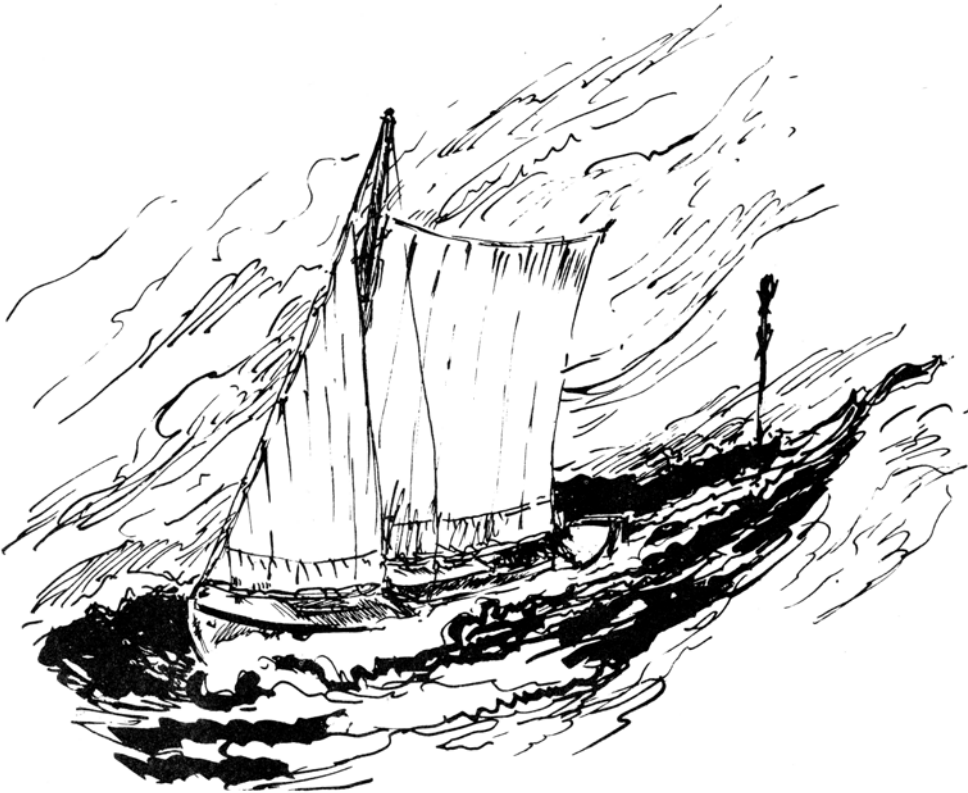
*Linda Nilsen Augland
Ronald Nilsen*

*Frode Walderhaug
Fredrik Lange-Nielsen*

*Hans Petter Skontorp
Bjørn Molvig*

Vals på Mysingen

Vinden från havet har friskat och Mysingen möter med sjögång,
håller sig brisen så här, sträcker vi till Mysingsholm!
Hör du hur bogsvallet brusar och kölvattnet porlar och skummar?
Se, varje brytande våg spolar vårt blänkande däck!
Solen som skimrar ur diset kring Nåtarö, Ålö och Utö
målar i blått och i violett hela din kust, Södertörn.
Båten den knarrar och kränger och seglen stå spända som sköldar!
Här ha vi Danziger Gatt! Hör hur det dånar från sjön!
Vi gå till Utö för natten,
vi gå till Utö i natt.
Godnatt små vågor som klucka,
godnatt små vågor, godnatt.

Grasrotandelen fra Norsk Tipping

GRASROTANDELEN[®]

Grasrotandelen er en ordning fra Norsk Tipping, hvor du som registrert spiller kan velge ett lag eller én forening som du ønsker å støtte - din Grasrotmottaker.

Tenk deg at du kan spille favorittspillene dine - Lotto, Tipping og Joker for eksempel - og samtidig gi noe mer til "Losskøyta Frithjof II". Dette er nå mulig via Grasrotandelen. Ved spill hos Norsk Tipping vil 5 % av innsatsen gå direkte til ditt lag eller forening (gjelder ikke Extra og Flax).

Merk at Grasrotandelen ikke på noen måte går ut over innsatsen eller premien din - du blir ikke belastet noe for å være grasrot-giver.

Du trenger Norsk Tipping Spillerkort for å knytte deg til Grasrotandelen. Spillerkort får du kjøpt hos kommisjonær, eller du kan bestille det på www.norsk-tipping.no.

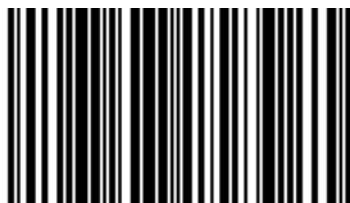
Vi oppfordrer deg til å knytte deg til ordningen allerede i dag, og du gjør det på en av følgende måter:

1. Hos Kommisjonær: Ta med deg strekkoden og ditt spillerkort til en av Norsk Tippings mange kommisjonærer.
2. SMS: GRASROTANDELEN 977151694 til 2020 (tjenesten er gratis).
3. Internett: www.grasrotandelen.no eller www.norsk-tipping.no
4. Norsk Tipping Mobilspill.

Mer informasjon finnes på www.grasrotandelen.no. Her vil du også kunne følge med på hvor mye Grasrotandelene genererer for de enkelte Grasrotmottakerne.

Takk for at du støtter oss via Grasrotandelen!

LOSSKØYTA FRITHJOF II
Organisasjonsnummer: 977151694

32774977151694

Hilsen styrene i stiftelsen "Losskøyta Frithjof II" og venneforeningen "Frithjofs Venner"

Statistikk Grasrotandel til Frithjof pr. 20.3.2010

Som vi ser har Grasrotandelen i 2009 inbrakt kr 979,- til Frithjof, og til nå i 2010 kr 212,-

LOSSKØYTA FRITHJOF 2			
Org.nr:	977151694		
Adresse:	Åsveien 1		
Poststed:	3292 STAVERN		
Statistikken viser totalt opptjente grasrotmidler og antall spillere tilknyttet LOSSKØYTA FRITHJOF 2 og er i inneverende periode oppdatert pr. forrige virkedag. For allerede avsluttede perioder viser statistikken status ved periodens utløp.			
Fra	Til	Beløp	Antall spillere
To 01.01.2009	Sø 31.05.2009	427.-	6
Ma 01.06.2009	Ma 31.08.2009	266.-	6
Ti 01.09.2009	To 31.12.2009	286.-	8
Fr 01.01.2010	Fr 30.04.2010	212.-	9

Det er 9 spillere som lar Norsk Tipping støtte Frithjof på denne måten.

Bli Grasrotspiller du også!

Vårpussen i rute

Vi startet så smått i februar. Da måtte vi vasse frem i store mengder snø.

Det ble skrudd opp nye kleskroker og hengt opp stenger for kleshengere. Ovnens ble overhaldt og ovnsplata byttet. Åpningen til benkerommene ble større Benkelokkhengslene ble overhaldt, og skruer skiftet.

Fredag 26.03 kom Frithjof på land. Planen er at hun skal være seilklar 3.05.10.

Allerede lørdag 8. mai blir det sesongåpning med medlemstreff og overnatting på Svenner. En stor takk til alle som har deltatt i vår.

*Hilsen Fredrik
Dugnadsansvarlig*

Båtpuss på alle nivåer. Jan Ellef (øverst), Marit og Liv i full sving.

Gjensyn med Ole - via København og Kongo

Historie er en vidunderlig vitenskap
der uante kilder plutselig kommer frem
av James Ronald Archer

Ole? Ja, Ole – han som Thor Ula reddet etter fem timer i isvann i november 1902. Jakteskipper Ole Evensen og matros Karl hadde ikke holdt ut stort lenger på de ennå såvidt flytende restene av jakten de var på vei til Danmark med. Historien leser du i Frithjofboken.

Vi går to år frem i tid, til 1904. På vei til Øresund-uker i København seiler en av de store, nye lystbåtene nedover svenskekysten. Den slanke og smarte mahognykutteren "Attaque" har som mål å hale i land Kattgatpokalen ved det store seilerstevnet med deltakelse fra Skandinavia og Tyskland. Ombord er Ole som en av de mange båtmenn lystbåtflåten holdt seg med.

På de større båtene er det vanligvis leid mannskap - dyktige, profesjonelle sjøfolk som blir hyret inn for seilsesongen. De må være belevne, renslige, taktfulle, diskrete, elskverdige, smilende tjenestevillige og lettvinte, han må kjenne stener og strømmer, være rapp om foten og snar i tanken – koke, vaske, navigere, styre og kunne alt på en gang. Under konkurranser skal han vise energisk, ærgjerrig pågåenhet. Det sies endog de har egen fagforening som møttes ukentlig i baktrappen på "Dronningen".

Nedover i Bohuslens skjærgård er seilasen innenskjærs enkel, der lystseileren slører sørover og lett seiler forbi de mange små og tunge lastedragerne på vei til Skagerraks

Bruk din lokalelektriker

H A F A

E L E K T R O • A S

LARVIK Tlf: 33 13 38 88

mange havner. Men så kommer Soten med farlige skjær og krapp sjø. Uroen stiger, og den andre lettmatrosen ombord, Anton, forteller om kontrasten til rolig sommerseilas, når frosne hender skal greie tunge, isede fall og skjøter. Men i dag er det fint på Soten. Dermed åpnes for Oles historie. Vi gir ordet til en som var ombord:

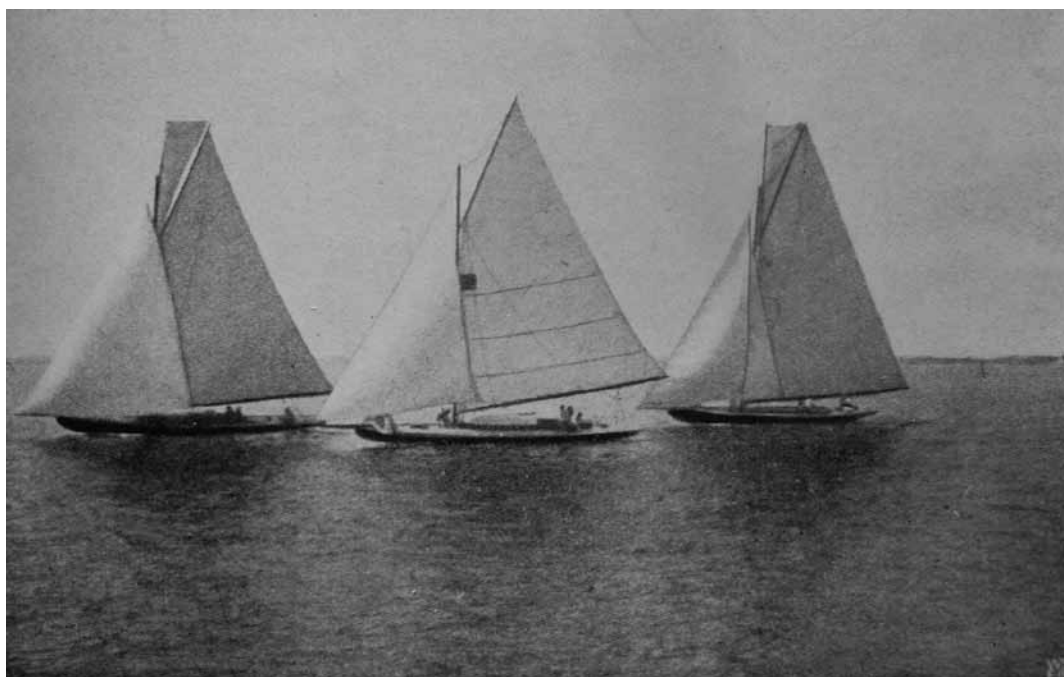
”Men ingen har prøvd farvannet her hardere enn min venn, kjentmannen Ole – han sitter fremme på bakken, og aldri har en havarert jakteskipper hatt et mer henrykt syn på livet enn Ole. Hans trekantede, lyseblå øyne blinker så muntert i det røde fjes, og den ivrige, hissige mimikk gir tankene uttrykk hurtigere enn hans ord kan evne, for Ole er stam – forresten en litt kjedelig egenkap når han ligger på utkikk forut og skal varsku for grunner ved land så vi i kappseilerdystens hete kan holde så nær inn som mulig under krysset, for da hender det at

Tlf. 33 47 17 00

Pindslevn. 1B
Boks 1063,
3203 Sandefjord

Forts. neste side

Attaque, Kattegat (svensk) og Paradox (dansk) seiler om Kattegatpokalen i København 1904.

Oles røst lyder – mens mimikken besørgeres av hans ben: Nå, nå – ih – ih, nå – står vi” og så står vi: Herregud, han ville jo så gjerne ha sagt: ”Klar til å vende!”

Ole sitter som sagt på bakken og her på Soten, her for han sydover en november-att for to år siden, selvannen med sin jakt ”Friheden”, og vinden gikk over til storm og den dro seg fra øst til sydost, og så måtte han bære av, nettopp her, like ved Smøgens fortreffelige havn. Jakten sprang lekk og gikk tvers over, Ole og gutten ble reddet av ”Ulabrand”s sønn, men ”Friheden” sa Ole med et blink i øyet og en uhyre mangfoldighet av mimikk: ”Friheden”, den sank”. Så tok han seg en skrå og smilte fornøyd over livets underfulle omveksling”.

Hvordan det gikk med Ole i seilassen i København, og ikke minst hva slags stoff lystbåtskrogene ble smurt med for å gli lettest gjennom vannet, skal vi ikke røpe her. Takket være Vilhelm Aubert som under pseudonymet ”Bille” skrev friske reisebrev, har vi skildringen som det her er sakssett flittig fra. Aubert var en populær figur i seilspormiljøet, fast aktergast på Alfred Larsens ulike ”Magda”er og et vittig hode.

Men Kongo? Aubert ble dommer ved domstolen i kolonien der han tilbragte fire år. Brev hjem ble trykt i avisen og senere sam-

Ole Evensen – reddet av Frithjof i 1902.

let i boken ”Breve fra Kongo og annetsteds” sammen med beretninger fra seilerlivet og fra skiturer. Der leser du om hans inntrykk fra Afrika, om negrenes dovenskap, om boy’er og kolonistyre og annen klassisk, europeisk etnosentrisme. Dessuten om to norske sjømenn som loste dampskip opp Kongoelven til byene. Og om Ole som ble reddet av Thor Ula på Frithjof.

Litteratur: V. M. Aubert: Breve fra Kongo og andetstedsfra”. Halfdan Hansen: KNS 1883-1933.

*Tor Erling
Andersen a.s*

VVS - INTERIØR - FLIS

Internett: www.tea.no

Tlf: 33 19 11 36

BYGGMESTER
TOM SKJØNHAUG

PLANLEGGING/TEGNING • NYBYGG
REHABILITERING

Holmejordv. 21 B, 3267 Larvik
Tlf: 33 19 73 66 • Mob: 908 56 794
Email: tsksjoenh@online.no

www.faugstad-elektro.no

Faugstad
ELEKTRO

Alt innen elektro i Larvik og omegn.
Gunstige priser. Kontakt oss for en
uforpliktende samtale.

Bredochsgt. 1
3256 Larvik
Tlf.: 33 16 38 00
Fax: 33 16 38 01

Seilingsssonen 2010

Generelt

Husk at seilingsplanen er ferskvare, endringer kan komme. Seilingsplanen som er trykket i medlemsbladet er IKKE å betrakte som endelig. Følg med på seilingsplanen som ligger på hjemmesiden www.frithjof.no, den vil til enhver tid være oppdatert. Har du ikke tilgang til Internett, kan du kontakte seilingsansvarlig hvis du lurer på noe. Alle turer er med utgangspunkt Skottebrygga, hvis ikke annet er spesielt opplyst om.

Seilkurs

Som vanlig begynner sesongen med seilkurs. Dette er ikke bare et reint seilkurs, men også et båtkjennskapskurs. Seilingen er selvsagt rettet inn mot gaffelriggen, og de tingene som er spesielt ved denne. Vi har satt opp fem kvelder til dette i år, og håper å vekke interesse for å seile en gammel båt med gaffelrigg. Påmelding til seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 90 79 27 20. Pris kr. 400, forhåndsbetaling v/ påmelding.

Åpne turer

Våre turer til Svenner er åpne for alle. Bli med og opplev perlen Svenner. Turen er gratis. Vi seiler selvfølgelig hvis forholdene tillater det, men hensikten med disse turene er å være i land på Svenner. Finn din egen lille vik å slappe av i, eller prøv fiskestanga fra et svaberg. Mulighetene er mange. Sverneretur gjentas flere ganger i løpet av sesongen. Se seilingsplanen.

Medlemsturer

Vi har planlagt å åpne tursesongen med pin-

setur til Fredrikstad. På øya Isegran omtrent midt i byen, ligger Maritime Center Fredrikstad. Her har det vært båttreff i pinsa en del år nå. Rykter sier at det er et koselig treff med godt båtmiljø. Det blir selvfølgelig også en liten regatta i all vennskapelighet. Se www.isegran.no hvis du er interessert i bakgrunnsstoff.

Vi fortsetter helgen 4. til 6. juni med tur til Colin-klubbens (SSCA) egen regatta i Moss. Denne har blitt arrangert to ganger og er ment som et alternativ til Færderseilasen. Mange synes at Færderseilasen har hatt lite fokus på skøyten, og derfor er det laget en seilas for oss selv på våre premisser. Avreise fra Larvik på formiddagen, eller ombordstigning i Moss.

Færderseilasen er en stor regatta i Oslofjorden, med over 1000 deltakende båter totalt. Vi starter utenfor Son, seiler rundt Færder Fyr, og har målgang i Horten. Starten i Son er fredag ca. klokka 1800, avgang Larvik fredag morgen, eller ombordstigning i Horten ca. kl. 1600. Færderseilasen kan være veldig langdryg hvis det blir vindstille, eller den kan være veldig moro hvis det er god bøl hele seilasen.

18. til 19. juni feirer Gokstad Kystlag i Sandefjord sitt 20- års jubileum. Vi prøver å få Frithjof av gårde til nabobyen for å feire våre kystkulturkolleger.

St. Hans aften har vi tenkt å bruke Frithjof i forbindelse med familiearrangementet på Tollerodden. Kanskje det er noen som har lyst på en runde på fjorden?

26. juni er det åpning av Glade Dager. Vi

skal vise oss fram i havnebassenget under åpningsseremonien. Dagen etter blir det sjørøverturneringer for barn.

Nesten umiddelbart etter dette er det avreise til Kragerø, for deltakelse i Nordisk Seilas. Dette er et skandinavisk samarbeid, en vennskapelig kappseilas for tradisjonelt riggede fartøyer. Andre vertshavner i år er Kungshamn og Hanstholm. Hjemkomst fra Nordisk Seilas er omtrent 8. juli.

I år ønsker vi igjen å la Frithjof være tilgjengelig for våre medlemmer til sommerturnering. Dette er planlagt i perioden ca. 10. – 29. juli. Vi ser for oss rolig ”fantetur” med korte dagsetapper, og fokus på å ha det trivelig sammen på Frithjof. Tenk for eksempel en fjordsafari på Telemarkskysten! Vi har seilt så mange ganger til Risør, men hvor ofte har vi tatt turen innom alle fjordarmene som stikker seg innenfor den vanlige ”motorveien”? Noen vil kanskje ha fokus på stedene som besøkes, mer enn selve seilingen? Kanskje vi kan ligge noen dager på Koster og utforske øyene med sykkel? For at flest mulig skal ha mulighet til å være med, skal vi ha muligheter til på- og avstigning underveis. Et alternativ er også å ”henge oss på” Colin-klubbens sameilas i samme periode. Denne er planlagt med start på Tjøme omtrent på denne tiden.

Årets ”Colin Archer dager” blir 30. juli. I fjor blåste hele arrangementet til sjøs med sommerstormen. Detaljer er ikke klare ennå, men det blir arrangement i tilknytning til Skottebrygga, og kanskje på Svenner fra fredag til lørdag.

Risør Trebåtfestival har lange tradisjoner. Her treffes likesinnede trebåtinteresserte. Festivalen har de siste årene klart å vri fokus tilbake til båtene, etter noen år der det ble mye fokus på det kommersielle.

Helgen etter Trebåtfestivalen startes en ny festival i Kragerø, Kragerø Havnefestival. Vi vil gjerne se hva de klarer å få til i Kragerø, og deltar her.

Svennerseilasen har vi deltatt i mange ganger. Larvik Seilforening arrangerer regatta i Larviksfjorden og rundt Svenner. I fjor var det kollisjon med Trebåtfestivalen, men i år prøver vi igjen. Det er en trivelig seilerfest på Seilerhytta på kvelden.

Sjøfartsmuséet i Porsgrunn har igjen invitert oss til museumsdag. Frithjof er en del av Porsgrunns sjøfartshistorie, siden den er bygget der i byen. Vi holder åpen båt. Bli med på en hyggelig dag.

Den påfølgende uke er det Kystkulturuke i Langesund, og vi har tenkt å delta den avsluttende helgen. Vi vet ikke noe om programmet ennå, men det er ventet en helg med maritimt innhold.

BLI MED PÅ TUR!!

Hilsen seilingsansvarlig, og styret i Frithjofs Venner.

Seilingsansvarlig:

Erling Augland, 33 11 08 46 / 90 79 27 20 / erling@augland.net

SEILINGSPLAN 2010

Det kan komme endringer underveis i sesongen. Oppdatert seilingsplan vil ligge på vår hjemmeside www.frithjof.no under menyvalg "Seilingsplan".

Dato	Tid	Sted	Arrangement
19. mai	1800-2100	Skottebrygga	Seilkurs, info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 90 79 27 20.
21. – 24. mai		Larvik - Fredrikstad	Pris kr. 400, forhåndsbetaling v/påmelding. Pinsetur til "Sail Isegran" i Fredrikstad. For medlemmer. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 90 79 27 20
26. mai	1800-2100	Skottebrygga	Seilkurs
30. mai	1000-1700	Skottebrygga	Tur til Svenner. Åpen for alle. Gratis, men det er lov å donere en gave til driften av Frithjof II. info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 90 79 27 20.
2. juni	1800-2100	Skottebrygga	Seilkurs
4. - 6. juni		Larvik - Moss	SSCA regatta, Colin-klubbens egen skøytere-gatta, for medlemmer. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 90 79 27 20
9. juni	1800-2100	Skottebrygga	Seilkurs
11.-13. juni	0800-	Larvik - Oslofjorden	Færderseilasen, regatta i Oslofjorden, for medlemmer. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 90 79 27 20
16. juni	1800-2100	Skottebrygga	Seilkurs
18. – 19. juni	1700	Larvik – Sandefjord	Kystkultur dager på Gokstad Kystlag. Gokstad Kystlag feirer sitt 20 års jubileum. For medlemmer. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 90 79 27 20
20. juni	1000-1700	Skottebrygga	Tur til Svenner. Åpen for alle. Gratis, men det er lov å donere en gave til driften av Frithjof II. info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 90 79 27 20.
23. juni	1800	Skottebrygga – Fjorden - Tollerodden	St. Hans feiring for medlemmer. Kanskje vi tar en tur på fjorden? Familiearrangement på Tollerodden. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 90 79 27 20
26. juni	1200	Stavern	Åpning av Glade Dager i Stavern. Vi seiler rundt på havna og viser oss frem under åpningsseremonien. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 90 79 27 20

Dato	Tid	Sted	Arrangement
27. juni		Stavern	Glade Dager i Stavern. Sjørøverturer for barn. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 90 79 27 20
28. juni - 8. juli		Larvik - Kragerø - Kungshamn - Hansthalm - Larvik	"Nordisk Seilas", vennskapelig kappseilas for tradisjonelt riggede båter. Påmelding og Info v/Fredrik Lange-Nielsen, 33 12 57 05 / 90 56 79 56
10. – 29. juli		Langs Norske- eller Svenskekysten	Ferietur for medlemmer langs kysten, vi seiler der deltakerne har lyst. Mulighet for på- og avstigning underveis. Se egen omtale. Info v/seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 90 79 27 20
30. juli– 1. august 5. - 8. august		Svenner - Skottebrygga Larvik - Risør	Colin Archer dager. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 90 79 27 20 Risør Trebåtfestival, for medlemmer, Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 90 79 27 20
13. – 15. august		Kragerø	Havnefestival i Kragerø. For medlemmer. Info v/seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 90 79 27 20
21. august	1100	Larviksfjorden	Svennerseilasen. Regatta i Larviksfjorden, seilerfest på Seilerhytta om kvelden. For medlemmer. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 90 79 27 20
22. august	1000-1700	Skottebrygga	Tur til Svenner. Åpen for alle. Gratis, men det er lov å donere en gave til driften av Frithjof II. info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 90 79 27 20.
29. august	1000-1700	Skottebrygga	Tur til Svenner. Åpen for alle. Gratis, men det er lov å donere en gave til driften av Frithjof II. info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 90 79 27 20.
3. – 4. september		Larvik - Porsgrunn	Tur til Museumsdag i Porsgrunn, for medlemmer, Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 90 79 27 20
10. – 12. september		Langesund	Kystkulturuke i Langesund. For medlemmer. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 90 79 27 20

ELFAGAVTALEN
Trenger du elektriker?

Elfagavtalen er kort og godt et løfte om at vi gjør jobben forskriftsmessig til avtalt tid og avtalt pris.

230 Elfagbedrifter over hele landet står bak dette løftet.

Prøv oss!

E. Sommerfelt AS

Telefon: 33 18 30 15

ELFAG - NÅR DU TRENGER ELEKTRIKER

SØNDERSRØD

33 11 80 60

dag-arild.bakken@ngbutikk.net

MURERMESTER
JAN EIDE A/S

Mur - Puss - Flisarbeid

Tlf: 950 68 185 / 33 11 45 38

www.faktorx.no/janeide

Redningskøyte 14 "Stavanger"

Jul Nielsen, Lillerut og Jeppe tar over

Basert på Jeppe versjon av "Stavangers" historie

Fredrik Lange-Nielsen

"Stavanger" blir lystbåt

Min far, fikk tilslag på kjøpet av "Stavanger" i mars 1939 på et bud på 6300 kroner. Redningsselskapet skrev til Jul Nielsen at ... skøyten er en god seiler, sandsynligvis den beste som Colin Archer noen gang har bygget for oss. Jul Nielsen og kameraten Olrich hentet "Stavanger" i Kristiansund der hun var stasjonert på den tiden. Olrich likte skøyta. Da de kom til Bergen, kjøpte han maken. Juel og Olrich ankom Oslos seilmiljø med to prektige fartøyer, RS 14 "Stavanger" og RS 20 "Bergen". Olrich måtte flykte fra landet under krigen. "Bergen" ble konfiskert av Tyskerne og forvant desverre ut av historien. "Stavanger" ble solgt pro forma til en svenske for sikkerhets skyld. Tyskerne var forsiktede med Svensk eiendom.

Mot slutten av krigen ville Jul legge båten litt mer anonymt og flyttet den fra Paddehavet på østsiden av byen til Koksabukten innenfor Langodden på Snarøya. Der hadde en seilerglad ung arkitekt bygd seg hus i 1937. Hennes spissgatter "Umulius" var blitt konfiskert av Tyskerne og solgt. Juls kone var alvorlig syk. Han trengte mannskap. Hun trengte båt. Det ble et livsvarig forhold mellom Lillerut, Jul og "Stavanger".

Etter krigen kom toalett og en 14-16 hk FM om bord. Jul og Lillerut ble et kjent par i Oslos seilmiljø.

Stavanger på vei inn til Oslo i 1939.

Jul og "Stavanger" ble pionerer i off shore racing. Jul hadde allerede på 30 tallet seilt sine 80 og 90 kvm spissgattere, henholdsvis "Hipp" I & II, over Nordsjøen.

Mange øyebryn hevet seg da "Stavanger" i 1947 stilte til start i Blythe, Skottland. Hun ble fort akterutseilt og forsvant nok ut av syne for mange. Men snart ble

Forts. side 24

Redningsskøyte 14

Forts fra side 23

himmelen mørk. Da kulingen kom, kom "Stavanger". Mens konkurrentene revet, jaget "Stavanger" mot Kristiansand for full duk. Den første båten som dukket opp i sjørøkket utenfor Lindesnes, var en gammel Colin Archer med rødmalt fenderlist og redningsselskapets sirkel i seilet.

Siden bidro "Stavanger" til Colin Archer skøytenes internasjonale berømmelse ved mange anledninger. Jul og Lillerut var tidlig ute med langseiling. Spaniaturen i 1948 ble en opplevelse som ga mersmak ("Seilas" 49/50). Året etter dukket "Stavanger" opp på Madeira før hun la kursen over Atlanteren til New York, der Jul og Lillerut tjente penger til resten av reisen som sjømannstannlege og assistent. Tre måneder seinere kjempet "Stavanger" seg sydover gjennom full orkan til tropiske Karibien og en herlig tid som er beskrevet i tidsskriftet "Seilas" 1951.

I 1955 brøytet en isbryter råk ut av Koksabukta for "Stavanger". Nå ville Jul frakte henne på en lastebåt til New York for å delta i Trans-Atlantic race som første norske båt. Men redningsskøyter må ha mye vind. Jul, Shetlands-Larsen og resten av mannskapet fikk neppe med seg premieutdelingen da de kom sigende i mål to uker etter første båt.

Hjemme på Snarøya stabbet en liten tass rundt som skulle føre Archerarven videre. Da han var fem, tok fatteren og mutteren ham med på jordomseiling, men turen endte tragisk i Gibraltar. Jul forsvant i Middelhavet med en engelsk kutter. Den sprang lekk i storm. Eieren ble reddet men fatteren ble aldri funnet.

På 60 tallet seilte vi på Sørlandet og Danmark/Sverige med mutters søster og mann og andre venner som mannskap. Som liten satte jeg stor pris på å treffe andre båter med

Lillerut og Jul med arvingen på armen.

unger. Men det var ikke mange båter den gangen og ennå færre skøyter. Vi kjente de fleste båtene om vi så dem i horisonten. En båt vi traff mye, var fatterns kamerat, Einar Salvesen, med ex losskøyta "Cara" nå "Frithjof II". Etter hvert som jeg ble større, seilte vi en del med bare mutter, meg og en kamerat som mannskap. "Stavanger" har også deltatt i de fleste Færder- og Hollenderseilas frem til ca. 1983.

På slutten av 60-tallet begynte "Stavanger" å føle alderen, og i 1970 - 1973 ble hun grundig restaurert. For å finansiere det, solgte vi huset på Langodden, men beholdt annekset som mutteren hadde bygget i 1960. I 1975 seilte vi til Southampton og bodde om bord, mens jeg studerte Yacht and Boat Design". Sterke tidevannstrømmer krevde kraftigere motor. Den gamle bensinmotoren måtte gi plass for en 30 hk Sabb. Den ble igjen erstattet i 1991 med en 85 hk SabbF.

I 1981 besøkte "Stavanger" Trøndelagskysten. Lars Lauritsen og Ivar Inderhaug kom tilbake om bord og fortalte fra "Stavangers" redningstjeneste på Titran for 50 år siden. På 80-tallet var "Stavanger" mange turer i syd-danske farvann. Hun deltok i Sail Amsterdam i 1980 og Tall Ships

Race i 1983.

I 1987 iscenesatte "Stavanger" en reprise på romansen i Karibien, nå med Grete Kjærgaard og Jul junior i hovedrollen. Det var hyggelig å følge i mutterns og fatterns fotspor. Vi brukte de samme kartene som de brukte i 1949 og den samme sekstanten; dette var før GPS-ens tid! Flott tur!

I 1990 og 92 deltok "Stavanger" i nordiske seilas og i 93 på kystens Landsstevne i Horten.

Fra jeg seilte til England i 1975 til 1989, samt i 1991 til 1993 bodde jeg i all hovedsak ombord hele året. I England fyrte vi med kull, men vedfyringen i Norge krevde for mye pass av ovnen. Derfor monterte jeg oljeovn i tillegg den første vinteren i Lyngør. Om vinteren fyrte jeg opp vedovnen etter arbeidstid så det ble varmt og tørt ombord.

I 1995 ble jeg spurt av Redningssselskapets

museum i Horten om jeg ville selge "Stavanger" til dem for bevaring og landsetting i magasin B. Dette var først helt utenkelig, "Stavanger" betyr så mye for meg og er så flott båt å seile. Men tanken modnet seg og da RS 10 "Christiania" sprang lekk og sank utenfor Mandal i 1997, rådførte jeg meg med muttern, og vi ble enige om å bevare "Stavanger" på museum. Vi så viktigheten av å bevare "Stavanger" nå før nye restaureringer ville fjerne mer av det opprinnelige treverket og kunne ikke miste henne nå som hun var ønsket bevart i hus. Det ville også være hyggelig å få vår lystbåthistorie med "Stavanger" på museum da fattern var en pioner i langturseiling. Og vi ville slippe å se noen andre seile med vår båt om vi hadde måttet selge en gang.

I 1998 seilte jeg "Stavanger" inn til Carl Jo-

Forts. side 26

Stavanger i Karibien.

Redningsskøyte 14

Forts fra side 25

hans vern i Horten etter å ha feiret Mutterns 85 års dag med skøytetreff utenfor Langodden. Men museumsplanene ble forandret og Stokmarknes ble valgt. Jeg hentet ”Stavanger” til Risør igjen. Hun ble her tilbakeført til seilende RS igjen før ferden nordover. Johan Pettersen, sønn av Carl Emil (”Rundø”) ble skipper. Men ferden kom ikke lenger enn til Kristiansund da realiseringen av museet tok tid, og ”Stavanger” ble liggende der fra 2002 til 2009 da det ble klart at hun skulle få plass i Sjøfartsmuseet i Oslo.

Muttern døde 9. april 2002. En fin ettermiddag seilte jeg ut med RS 30 ”Risør II” og spredte Lilleruts aske ut på det store

havet sammen med Jul. Så nå ser jeg dem begge der ute og må finne meg i irettesettelser hvis jeg ikke seiler som de har lært meg.

Våren 2009 la også ”Stavanger” ut på sin siste reis. Ferden gikk langs kysten nordover til Lofoten før hun satte kursen sørover. Mange havner og byer fikk besøk, blant annet fødebyen Larvik. Selv nøyde jeg meg med å bli med fra Risør til Stavern.

For oss er det nå en stor ære at det er Sjøfartsmuseet som skal huse ”Stavanger”. Det er også veldig hyggelig at det blir så sentralt, både for meg og mine barn, alle som kjenner ”Stavanger” og for alle som er interessert i Colin Archers skøyter.

Bruk av elektroniske medier til informasjon

Styret ønsker e-post adresse til flere medlemmer. Vi ønsker å bruke e-post som en hurtig informasjonskanal til medlemmene. Vi oppfordrer alle medlemmer som har tilgang til e-post, å sende sin e-post adresse til oss.

Denne kan sendes til:
hans.petter.skontorp@ev-offshore.no

Hilsen styret

Jeppe Jul Nielsen i Colin Archers kjølvann

Av Fredrik Lange-Nielsen

Da Jeppe var fem år, i 1958, lå han og moren Lillerut Bryn med “Stavanger” i Gibraltar. Faren, Jul Nielsen, seilte mannskap på en annen båt. Det blåste opp til storm. Jeppe blar i sin mors dagbok en høstdag i 2009. Hun skriver bekymret om sin mann og seilerkamerat. Så skriver hun ikke mer, men holder smerten for seg selv.

Jul Nielsen kom aldri tilbake. “Stavanger” ble arven etter en far Jeppe knapt kan huske og hans hjem i mange år. Jeg minnes et besøk i dette hjemmet en stjerneklar vinterkveld i Risør tidlig på 1980 tallet. Ei snøskuffe hvilte på rekka. Et nybrøytet spor viste vei. Under dekk hadde tiden stått stille siden Colin Archers menn la siste hånd på verket. Jeppe fikk ikke bare en båt. Han arvet et kall til å dele Colin Archers “lære” og univers med sin egen samtid. Som en slags seilskøyteprofet har han ødslet maritim visdom utover fattige og rike trebåteiere. Det er blitt hans levebrød. Du finner ham på <http://jeppejul.home.online.no>

Jeg fant ham i Tyriveien 1 på Viddefjell i Risør en høstkveld i 2009. Allerede hagen antydte at eieren hadde andre interesser. Vel innenfor døra ble jeg tatt imot i en trang gang og vist inn i et stort maritimt kontor som er Jeppes stue og arbeidsplass. Her konstrueres båter og rigger med utsikt mot havet. Seil i svære format kommer til syne blant passere og linjaler under blåhvitt lampelys. Grå hårstrå har sneket seg

inn Jeppes svarte ryggflette. Med årene er han blitt far til to gutter, får jeg vite. Jeppes familieliv er komplisert, slik det er vanlig i vår tid. Han ble skilt og helgepappa da ungene var små, men begge har bodd hos Jeppe fra de var 12. Nå er de i studier og ute av redet. Jeppes barndom var rosenrød annerledes. “Muttern” fylte rollen både som mor og far for sitt fornøyde enebarn. Om vinteren kom boller og kakao på bordet når kjelkekameratene ramlet inn i varmen. Når sommervinden kruset vannet i Koksabukten på Snarøya, lærte hun ham å seile. Jeppes kjærlige mor ble også en nær venn på hans vei mot voksen. Jeppe savnet ikke en streng fars forventninger. Eller sære søsken.

Barndommens rike var Langodden, innenfor Snarøya. Skolen var bra og lekekameratene snille. Alltid ute og lekte sommer og vinter. “Muttern” var hjemmearbeidende arkitekt og kunsthåndverker (tinn arbeider) med eget hus like ovenfor strandkanten. Ute på bøya duppet Stavanger, mens en liten tass seilte rundt i A-jolle. Den fikk Jeppe av sin fars venner i KNS allerede på 7 års dagen. Med egen båt kunne han fritt utforske øyriket utenfor Bærum. Etterhvert utviklet han seg også til en habil regattaseiler og avanserte til planende tomannsjolle (Gaselle) i ungdomsårene.

Lillerut tok Jeppe inn i skøytemiljøet. På fjorden og i Middagsbukta fant “Sta-

Forts. side 28

*Jeppes Jul Nielsen i
Colin Archers kjølvann,
forts fra side 27*

Jeppes dokumentsamling avtvinger respekt.

vanger” sammen med Cara (Frithjof II), Rundø, Zafon og senere RS 10 Christiania, RS 1 Colin Archer, RS 5 Liv m. fl. Jeppe ble kjent med Hans Borti Salvesen og seilte som øsegutt med ham og broren hans, Columbus, i Oslojolle. Sommerferiene tilbrakte Jeppe, moren og venner av henne i følge med familien Salvesen og Cara. I 13 års alderen begynte Jeppe selv å ta over roret. Stavanger, Cara og flere andre skøyter hadde begynt å delta i Færdern.

“Muttern likte ikke motoren så den ble min oppgave”, forteller Jeppe, “men jeg syntes det var gøy. Den var ikke så grei å ha med å gjøre heller. Derfor brukte vi den ikke mer enn vi måtte. Vi var for eksempel ivrige med å seile ut og inn av havn når forholdene tillot det”.

Da Jeppe ble 14-15 år, begynte han å hjelpe til med vedlikeholdet. I 1970 solgte de huset og brukte pengene til å restaurere “Stavanger”. Året etter lærte han å bendsle rigg av Ben Brynildsen. Etter videregående og fullført sivilteneste seilte Jeppe til England for å lære å tegne båter og rigger. Siden bodde han i “Stavanger” i 15 år. Etter 2 års studier på Yacht og Boat Design linje, slo

han seg ned på Lyngør og tok forefallende arbeid. Han snekret for Fredrik Brodersen som skulle starte seilloft, seilte skipper på taxibåten og mannskap på rekestråler. Et par år seinere flyttet han til Risør og ble kjent med det unge båtbyggermiljøet der. Sammen med Leif Nilsen (Trebåtfestivalen), Ole-Jacob Broch og Bjørn Vatne etablerte han Risør Trebåtbyggeri i 1979 og høstet anerkjennelse for kvalitetsbåter.

Jeppe blir tent når han snakker om kvaliteten i håndverket. ”Det finnes så mange dårlige snarveier som en båtbygger kan slippe unna med uten at kunden skjønner hvorfor det blir billig. Besparelsene må gjerne betales med mer vedlikehold, flere reparasjoner og dårligere funksjonalitet, f. eks dekk som lekker og råteskader. Båteiere kunne spart mye penger på å hyre sin egen fagmann til å bestille og kontrollere det arbeidet båtbyggeriene utfører”, mener Jeppe.

Frøya ble kvalitet. Og kvalitet seiler fort når det seiles riktig som i Hollenderseilasen 1984. - Ut av septembarnatten skyter en rød lanterne og omrisset av den første

Båtkonstruktøren ved tegnbordet.

skøyta opp mot mållinjen ved Filtvedt fyr. En ukjent skøyte fanges inn i lyskjeglen fra fyret før den sveiper videre gjennom høstmørket. Jeppe og Tor Erik Gustavsen speider etter den uovervinnelige "Jomfruen" Hadde Frøya slått henne? "Det var en fantastisk natt", minnes Jeppe. "Vi lå bi ved mållinja og ventet på "Jomfruen" i 3 timer" Hennes seiersparade gjennom flere år var endelig brutt.

Vi hadde avtale med eieren, Tor Erik Gustavsen (TEG seil, Skien), om at vi skulle få seile regatta med båten de første to årene. Skal du seile fort, må du trimme hele tiden. Vi hadde merker på skjøtene, skjøte på piggen og gjorde gode banevalg. Vi vant både Færder og Hollenderseilasene i mange år etter. Frøya er forresten en litt forminskert utgave av Jærbuen II (Larvik museum), men baugen er modifisert etter "Maries" tegninger.

Jeppe er berømt for sine måltallberegninger for seilskøyter. De har skapt debatt. Noen mener han har gjort det umulig for deres båt å hevde seg i kappseilas. Andre takker for muligheten til å konkurrere mot raskere båter. Skjøytene seilte lenge scratch fordi det ikke fantes noen målregel som kunne utligne ulike seilegenskaper. Det ble påstått at en slik målregel heller ikke lot seg lage. Jeppe tok utfordringen og laget en regel som stadig justeres. Det er en skjønnsmessig vurdering hvilke egenskaper man skal vektlegge. Stort seilareal er alltid blitt høyt beskattet ettersom det gir fordeler under vanlige vindforhold. Men når de store seilene må reves og stive redningskøyter kan møte kulingen med full duk, er styrkeforholdet snudd.

"Deltakelsen i skjøteseilaser synes å avta" fastslår jeg og dreier fokus mot fremtiden. Er seilskøyteinteressen på re-

Forts. side 30

Ferdig resultat. Mendruco tegnet 1995.

Vårfest på Svenner

LOSSKØYTA
Frithjof II

Frithjofs Venner inviterer til fest i båtnaustet på Svenner Fyr Lørdag 8. mai . Ta med grillmat, drikke og sovepose/sengetøy

Vi sørger for salat, tilbehør og frokost.

Vi seiler fra Skottebrygga kl 16.00. Grillen tennes ca kl 19.

Vi er tilbake lørdag kl 16.00

Påmelding

til Brit Lehne tlf 90029252/brilehne@online.no
Deltakeravgift kr 250 for medlemmer og kr 350 for andre gjester betales kontant når vi går om bord.

BESTEM DEG NÅ – MELD DEG PÅ

Hilsen Styret

*Jeppes Jul Nielsen i
Colin Archers kjølvann,
forts fra side 29*

tur? Jeppe tror bare vi er inne i et generasjonsskifte. Det er en utfordring å rekruttere unge skøyteentusiaster. Han tror vi bør intensivere arbeidet for å skape treffsteder og miljø rundt skøytene. "Sats f. eks

på Isegran (Fredrikstad) i pinsen og egne SSCA-regattaer som den nye i Moss. På Færdern drukner vi i seilbåter i havna. Også tror han vi bør bruke båtene og holde dem i god stand. Det krever mye både av private eiere og foreninger", avslutter Jeppe og håper at Risør II klarer å stille mannskap til Nordisk Seilas i 2010.

WARNERS BÅTBU

- MED DET MESTE FOR DE FLESTE

Forbered sommeren...
De gode kjøpene gjør du nå!!!

Gode tilbud på
stoler og
bord!

Gode tilbud på
kjøleskap

Du finner oss i Skiringssalsvei 9, Tempokrysset. Tlf. 33459711

www.warnersbaatbu.no

ANLEGGSGARTNERFIRMA

Titlestad & Sjulstad as

TLF.: 33 18 12 20

IdéConsult Interiørløpninger

INTERIØRARKITEKT MIAL/MIAF Bjørn Paulsen

tlf: 48 19 91 02

Nordisk Seilas 2010

Er du ungdom i alder 13-17 år?

Prøv noe nytt i sommer. Seil Colin Archer skøyte!

Losskøyta Frithjof II inviterer deg med på Nordisk seilas fra 28. juni - 7. juli. Vi starter i Kragerø og seiler i følge med svenske og danske seilskuter til Kungshamn ved Smøgen i Bohuslen. Der blir det aktiviteter for mannskapene og tid til å se seg rundt.

Så blir det kappseilas til Hanstholm nordvest på Jylland. Retur Larvik 7.07.09. Underveis blir det mulighet for å seile med andre båter og bli kjent med andre ungdommer.

Skipper, Fredrik Lange-Nielsen er en rutineret skøyteseiler med mange Nordiske seilaser og Tall Ships Races bak seg. Du får god opplæring i mange oppgaver om bord fra matlaging til berging av seil når det frsker på.

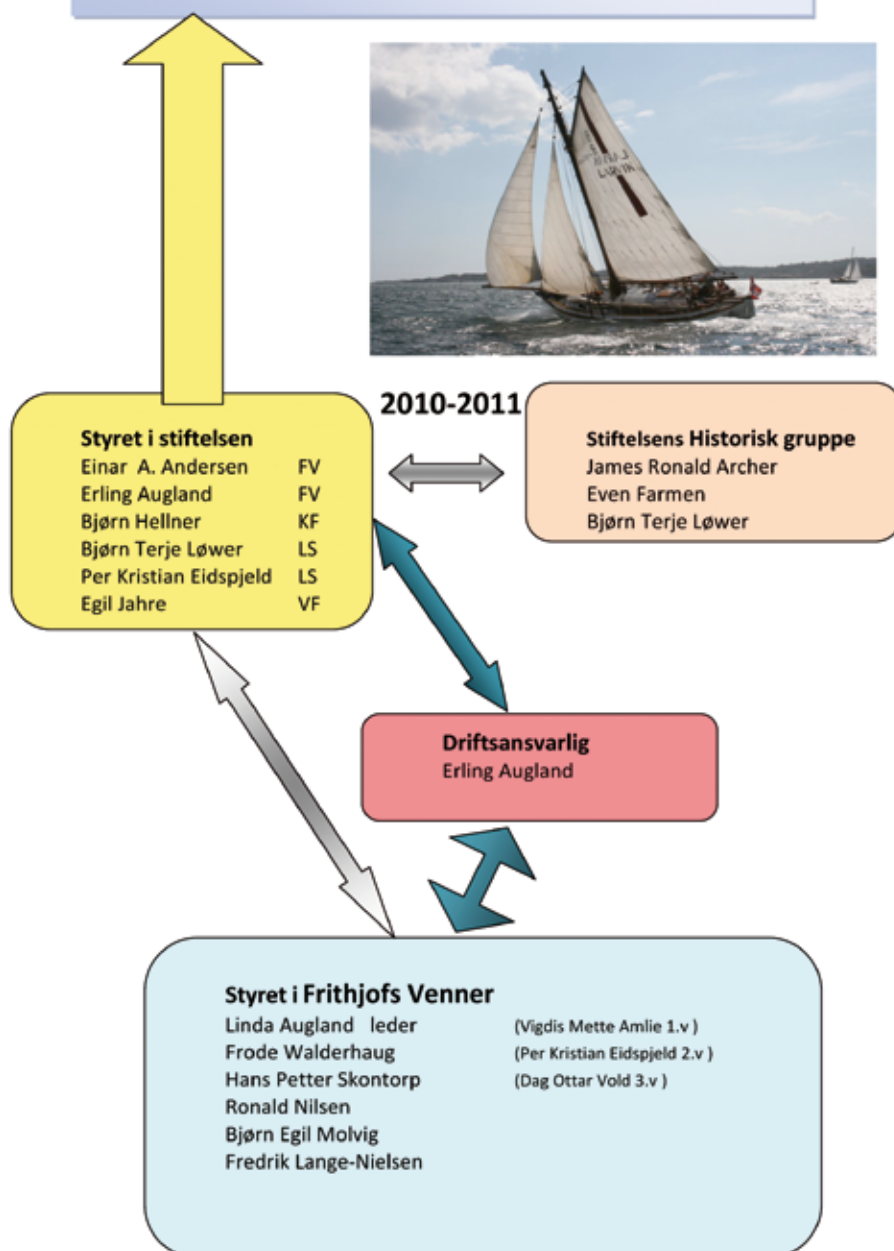
Vi ønsker også flere voksne deltakere, gjerne med seilererfaring. Deltakeravgift kr 2000 inkluderer kosten. Interesserte kan kontakte fredrik.lange-nielsen@bufetat.no tlf 33125705/90567956

Stiftelsen losskøyta Frithjof II

Representantskapet består av:
Larvik Sjøfartsmuseum (LS), Frithjofs Venner (FV),
Vestfold fylkesmuseum (VF) og Kystlaget Fredriksvern (KF)

Grunnkapitalen i Stiftelsen er oppført med:
Båtens regnskapsmessig verdi på kr.230.500

Gjensyn med stoff fra tidligere blader...

Jakter og fraktemenn i Larvik for 60 år siden, forts. fra nr 2/09

Lossing

Jaktene hadde ikke egen lastebom, men brukte gaffelbommen når kran ikke var tilgjengelig. Da tok de av seilet, gjorde fast piggfallet og hengte opp en blokk som de trakk wiren gjennom. Wiren gikk videre ned til en vinsj på dekket med en kubbe som tauet ble lagt rundt. Vinsjen var drevet av en totaktsmotor med liggende sylindre, åpen bunn. Man kunne altså se stemplet fly ut og inn fra baksiden.

Melsekkene ble lagt på en rampe i skulderhøyde slik at sjauerne kunne trekke sekkene over på ryggen og bære dem opp og inn i felleskjøpets lager som lå på nedsiden av sjøfartsmuseet. De tunge bøkene ga melbærerne et pingvinaktig ganglag. Colin er brått på beina og demonstrerer med korte raske skritt over stuegulvet. Dessuten bar de en hjemmesydd beskyttelse mot melstøvet over skulder og hode som fikk dem til å ligne munkene. De var et undelig skue, melsjauerne.

"De seilte så sant det var forhold til det", forteller Colin, "men

Anton Jensens galeas "Alpha". Til venstre sees Meyers kokslager med skinnegangen som koksvognene ble trukket på.

Forts. neste side.

de krysset nok lite med jaktene. Da brukte de heller motor. Det hendte forresten at Stavernsjaktene hentet mel vestfra også. De ble godt kjent på kysten de karene der". Colin forteller at de seilte gjerne innerste leia forbi Rakke, selv i dårlig sikt. Agnar Rakke har selv sett dem seile den veien.

Gytje til Farris bad

"Også var det gytja da", fortsetter Colin. "Den ble henta i kølabonn innerst i Viksfjord med gytjebakka som egentlig var ei skøyte. Gytja ble levert i Farris bad for helsebringende gytjebad. De guttane sleit for føden. De gikk så langt inn som mulig uten å sette seg fast. Så stakk de noen 5-6 meter lange øselignende redskaper ned i bunnen og dro dem opp igjen. Det skulle krefter til for det ble jo vakum rundt redskaper nede i mudderet. På den måten fylte de lasterommet bare for hånd. Når de kom inn, lastet de gytja opp i kasser som ble stablet på brygga før de ble transportert videre".

"Og ellers hadde jo fiskerne med seg ulike slags fisk som nå", forteller Øyvind, "men før hendte det også at de hadde fangster med makrellstørje (tunfisk). Det var fiskemottak på Torstrand der Martin Larsen hadde fiskeforretning. Den ligger der nå enda".

*"Småbåt-
brygga,
innerst sees
slippen og
gytjebåten.
Krana til
høyre ble
brukt til å
løfte opp
småbåter og
som maste-
kran. Bak
krana sees
felleskjøpets
mellager".*

Bruken av jaktene

"Dere nevnte dette med seiling av jaktene", tar jeg opp. "Kan dere si litt mer om bruken av jaktene? Hvordan fungerte motorene?"

"Vi måtte varme glødehodene med en primustype blåselampe. Så sveiva vi igang med muskelkraft. Da smalt det godt når maskinen tente. Jeg husker Ludvik fra tid til annen glemte å ta av fiskebolleboksen som han gjerne hadde over eksosrøret. Den for rett til værs. Siden ble motorene slik laget at vi kunne tenne dem med en sigarett. Det var ikke giroverføring til propellen, men de hadde reversering og fri med vridbare propellblader".

Colin forteller ellers om jaktene at de lastet en 60 - 70 tonn. Lasteevnen sto skåret inn i fremre lukekarm. "Ingrid III" og "Alpha" til Anton Jensen hadde lugar forut. "Der bodde styrmannen", forteller Øyvind.

"Ellers ble det seilt for å spare drivstoffutgifter. De brukte både klyver og fokk, men ikke toppseil eller jager. Og det hendte ungene fikk være med", forteller Øyvind. Han husker godt at han fikk ta med seg kameratene John Løwe og Knut Thorstensen til Moss. Da hadde de med seg telt og dro på ferietur til Fredrikstad.

Det hendte også at far til Øyvind inviterte familie og nabolaget i Håkonsgt. med Ingrid III på søndagstur ut i Viksfjord om sommeren.

"Ble det noe lengre turer med jaktene, eller seilte de bare i Oslofjorden", undrer jeg. Øyvind forteller at det hendte de hadde turer til Stavanger og Bergen også, men aldri utenlands. De holdt seg langs kysten. Og det var kanskje det lureste ettersom de gikk ned den ene etter den andre. Etter at "Viksfjord" og "Perlen" hadde forlist gikk "Ingrid III" til bunns ved Fuglehuk.

De lakk alltid

Jaktene var kystens slitere. Det var ikke noe glamorøst over dem. "De lakk alltid", forteller Øyvind. Det å stå på dekket

*Forts.
neste side.*

Larvik Havn KF

LARVIKHAVN

www.larvik.havn.no

Tlf.: 33 16 57 50 - Fax: 33 16 57 59

Takk til våre annonsører for den gode støtte de gir Frithjofs Venner,

Vi oppfordrer våre medlemmer å bruke firmaene som støtter oss.

HILDE'S RENHOLD *miljø*
FAGMESSIG RENHOLD

Tlf.: 951 89 120
www.hildesrenhold.no

Tannlege

HENNING MYHRE AS

MNTF

Kongegt. 31, 3256 Larvik
Tlf. 33 18 23 30

Styret i Frithjofs Venner

Leder:

Linda Nilsen Augland,
33 11 08 46/92053 061
E.post: linda@augland.net

Nestleder:

Frode Walderhaug
33 12 72 82/90 60 19 81
E-post: frode.walderhaug@c2i.net

Kasserer:

kasserer: Hans Petter Skontorp
33182845/ 97977977
E-post: hans.petter.skontorp@ev-offshore.no

Sekretær:

Sekretær: Ronald Nilsen,
33 18 68 05/ 948 91 364
E-post:

Styremedlemmer:

Bjørn Molvig
Fredrik Lange-Nielsen

Vara medlemmer:

Vigdis Mette Amlie
Per Kristian Eidspjeld
Dag Ottar Vold

Valgkomité:

Even Farmen
Bjørn Hellner
Brit Lehne

PR-komité:

Vigdis Mette Amlie
Brit Lehne
Anne Gutterød, annegutterod@yahoo.no

Vårpuss/ dugnad:

Fredrik Lange-Nielsen

Seilingsansvarlig:

Erling Augland
33 11 08 46/90 79 27 20
E-post: erling@augland.net

Driftssjef:

Materiell/rekvisittansvarlig:

Vigdis Mette Amlie

Medlemsbladet:

Fredrik Lange-Nielsen
33 12 57 05/90 56 79 56
E-post:
fredrik.lange-nielsen@bufetat.no

Brit Lehne

E-post:
brilehne@online.no
Vigdis Mette Amlie
33 13 00 16/98 04 41 05
E-post:
vigdis.amlie@hotmail.com

Styret i Stiftelsen Losskøya Frithjof II

Leder, Einar A. Andersen, Frithjofs Venner
Erling Augland, Frithjofs Venner
Bjørn Hellner, Kystlaget Fredriksvern
Bjørn Terje Løwer,
Larvik Sjøfartsmuseum
Per Kristian Eidspjeld,
Larvik Sjøfartsmuseum
Egil Jahre, Vestfold Fylkesmuseum

Norconsult

Rådgivende ingeniører

Losskøyta Frithjof II eies av en stiftelse som står ansvarlig for drift, vedlikehold og restaurering. Skøytas venneforening - Frithjofs Venner - har som oppgave å støtte opp om Stiftelsens arbeid og å skape et levende miljø rundt båten.

Bli med du også! Støtt opp om bevaringen av Frithjof II. Bli medlem i "Frithjofs Venner". Det koster lite, men er til stor hjelp for oss, og du får selv mye igjen for medlemskapet. Det forplikter ikke til dugnad eller annen form for innsats, men har du lyst til å arbeide aktivt med bevaring av Frithjof II, er du hjertelig velkommen.

Aktiv eller ikke, så vil du få tilsendt vårt medlemsblad "Frithjof II". Bladet speiler aktivitetene i foreningen og inneholder ellers artikler med historisk tilsnitt knyttet til Frithjof og kystkulturen. Her får du også tilbud om gratis medlemsturer med Frithjof II, og invitasjoner til fester og forskjellige arrangementer. Medlemskapet gir deg bedre muligheter til å bli kjent med skøytas historie. Samtidig er du med på å sikre at Frithjof blir bevart for framtiden, og får seile i sitt opprinnelige farvann.

Velkommen blant Frithjofs Venner:

Ja, jeg/vi ønsker medlemskap

Navn:	Sendes til:
Adresse:	Frithjofs Venner
Poststed:	Postboks 134
	Sentrum
Telefon:	3251 Larvik

- Enkelt medlemskap (kr 200,- pr. år)
- Familiemedlemskap (kr 350,- pr. år)
- Pensjonister (kr 100,- pr. år)
- Livstidsmedlemsskap kr 4.000,-
- Aktiv Passiv

Hvis du vil slippe å klippe i bladet, kan du kopiere eller skrive av talongen.

Bli en "FRITHJOF VENNER"!